

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ความต้องการ ตลอดจนถึงปัญหาในการใช้บริการต่าง ๆ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

แนวเหตุผลของการวิจัย

บริการของห้องสมุดในปัจจุบันยังไม่สนองความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากผู้ใช้ประสบปัญหาด้านอาคารสถานที่ จำนวนวัสดุการอ่าน และการประชาสัมพันธ์

ตัวแปรของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. ฐานะชั้นปี ได้แก่ นิสิตฐานะชั้นปีที่ 2, 3, 4, 5 และ 6
2. คณะที่สังกัด ได้แก่ คณะเกษตร คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์

และคณะสัตวแพทยศาสตร์

ตัวแปรตาม

1. การใช้ห้องสมุด ได้แก่ ความถี่ในการใช้ห้องสมุด วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด วิธีรู้จักใช้ห้องสมุด วิธีค้นหาสิ่งพิมพ์ ความสามารถในการค้นหาเรื่องที่ต้องการสาเหตุที่ไม่สามารถค้นหาหนังสือ วัสดุอื่น ๆ การใช้บริการต่าง ๆ

2. ความต้องการใช้บริการห้องสมุด
3. ปัญหาในการใช้บริการห้องสมุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมรายละเอียดเกี่ยวกับ ผู้ตอบ สภาพการใช้ห้องสมุด ความต้องการในบริการต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาในการใช้บริการ โดยแจกแบบสอบถามให้กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคปลาย ปีการศึกษา 2530 ประกอบด้วย นิสิต 4 คณะ ได้แก่ นิสิต คณะเกษตร ชั้นปีที่ 2-4 นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 2-4 ในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์เกษตร นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 3-4 ในสาขาวิชาวิศวกรรมเกษตรและสาขาวิชาวิศวกรรม-ชลประทาน นิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์ ชั้นปีที่ 5-6 โดยไม่จำกัดเพศ วัย จำนวน 1,354 คน หรือร้อยละ 50 ของจำนวนนิสิตทั้งหมด คือ 677 คน และได้รับแบบสอบถามคืนมาจากนิสิต จำนวน 541 คน หรือร้อยละ 79.91

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งนิสิตออกเป็น 4 กลุ่ม ตามคณะที่นิสิตแต่ละคนสังกัดอยู่ ได้แก่ คณะเกษตร คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

นิสิตที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 541 คน จำแนกเป็นคณะเกษตร 372 คน คิดเป็น 54.95% คณะศึกษาศาสตร์ 56 คน คิดเป็น 8.27% คณะวิศวกรรมศาสตร์ 62 คน คิดเป็น 9.16% คณะสัตวแพทยศาสตร์ 51 คน คิดเป็น 7.53% ของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2. สภาพการใช้ห้องสมุด

ความถี่ในการใช้ห้องสมุด พบว่า นิสิตจำนวนสูงสุด 67.84% เข้าใช้ห้องสมุดมากกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อใช้วารสาร นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด (17.00%) รองลงมา คือ ใช้หนังสือทั่วไปที่มีในห้องสมุด

(16.08%) สาเหตุสำคัญที่ทำให้มีสิดเข้าใช้ห้องสมุดน้อย คือ ขอบใช้หนังสือส่วนตัวมากกว่า (24.51%) รองลงมา คือ ทรัพยากรห้องสมุดที่มีไม่ตรงกับความต้องการ (17.65%) มีสิดกลุ่มใหญ่ที่สุดรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดจากการศึกษาด้วยตนเอง (30.25%) วิธีที่มีสิดกลุ่มใหญ่ที่สุดใช้ค้นหาสิ่งพิมพ์จากห้องสมุด คือ การค้นจากตู้บรรณรายการ (32.29%) โดยสามารถค้นหาเรื่องที่ ต้องการได้เป็นส่วนมาก (55.31%) แต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถค้นหาหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ได้ เนื่องจาก หนังสือถูกขอยืมไป (35.15%) รองลงมา คือ ไม่มีในห้องสมุด (26.53%)

บริการที่มีสิดเคยใช้มากที่สุด ได้แก่ บริการสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ได้แก่ น้ำดื่ม ห้องน้ำ อื่น ๆ (98.34%) บริการจ่าย-รับ (98.15%) บริการถ่ายเอกสาร (97.78%) บริการที่มีสิดไม่เคยใช้เลย คือ บริการเป็นตัวกลางยืม-คืนสไลด์ทัศนวัสดุจาก สำนักหอสมุด บางเขน และบริการไมโครฟิชพร้อม เครื่องอ่าน

บริการที่มีสิดใช้ในระดั้มาก ได้แก่ บริการถ่ายเอกสาร ($\bar{X} = 3.79$) บริการจ่าย-รับ ($\bar{X} = 3.68$) และบริการที่มีสิดใช้ในระดั้น้อย ได้แก่ บริการปฐมนิเทศ การใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 2.28$) บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 2.46$) บริการ สไลด์ทัศนูปกรณ์ ($\bar{X} = 2.47$) และบริการเย็บเล่ม ($\bar{X} = 2.50$)

สาเหตุที่มีสิดส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการบางอย่าง เพราะไม่มีความจำเป็นต้องใช้ บริการเหล่านั้น (36.06%) รองลงมา คือ ไม่ทราบวิธีการขอรับบริการดังกล่าว (30.64%)

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่มีสิดเคยใช้มากที่สุด ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย (97.41%) หนังสือทั่วไปภาษาไทย (95.93%) วารสารบันเทิงภาษาไทย (82.06%) วัสดุการอ่านที่มีสิดไม่เคยใช้เลย คือ ไมโครฟิช (100%)

สิ่งพิมพ์ที่มีสิดใช้ในระดั้มาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ($\bar{X} = 4.07$) หนังสือทั่วไปภาษาไทย ($\bar{X} = 3.96$) สิ่งพิมพ์ที่มีสิดใช้ในระดั้น้อย ได้แก่ อักษรานุกรม ภูมิศาสตร์ ($\bar{X} = 2.26$) อักษรานุกรมชีวประวัติ ($\bar{X} = 2.39$) แผนที่ ($\bar{X} = 2.50$) ทำเนียบนาม ($\bar{X} = 2.51$)

สาเหตุที่นิสิตส่วนใหญ่ไม่ใช้สิ่งพิมพ์ วัสดุการอ่านบางประเภท เนื่องจาก ไม่มี
ความจำเป็นต้องใช้ (36.24%) ไม่ทราบวิธีใช้ (29.46%)

3. ความต้องการในการใช้ห้องสมุด

บริการที่นิสิตต้องการใช้ในระดับมาก คือ บริการถ่ายเอกสาร ($\bar{X} = 3.96$)
บริการจ่าย-รับ ($\bar{X} = 3.89$) และบริการสั่งอ่านยวความสะดวกอื่น ๆ ได้แก่ น้ำดื่ม
ห้องน้ำ อื่น ๆ ($\bar{X} = 3.84$) บริการที่นิสิตต้องการใช้ในระดับน้อย คือ บริการให้ใช้
ห้องประชุม ($\bar{X} = 2.25$) บริการไมโครฟิชพร้อมเครื่องอ่าน ($\bar{X} = 2.28$) บริการเป็น
ตัวกลางยืม-คืนวัสดุทัศนวัสดุจากสำนักหอสมุด บางเขน ($\bar{X} = 2.29$) บริการไลด-
ทัศนูปกรณ์ ($\bar{X} = 2.46$) บริการเย็บเล่ม ($\bar{X} = 2.58$)

บริการที่นิสิตต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้นในระดับมาก ได้แก่ จัดซื้อหนังสือ
ตามคำแนะนำ ($\bar{X} = 4.02$) บริการฉายเทปโทรทัศน์เรื่องที่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.96$)
บริการจัดนิทรรศการเรื่องราวใหม่ ๆ ที่กำลังเป็นที่สนใจ ($\bar{X} = 3.89$) ขยายเวลาเปิด
ทำการห้องสมุด ($\bar{X} = 3.85$) จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 3.75$)

ประเภทของสิ่งพิมพ์และวัสดุการอ่านที่นิสิตต้องการในระดับมาก คือ
หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ($\bar{X} = 4.15$) หนังสือทั่วไปภาษาไทย ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนประเภท
ของสิ่งพิมพ์ วัสดุการอ่าน ที่นิสิตต้องการในระดับน้อย ได้แก่ ไมโครฟิช ($\bar{X} = 1.97$)
แผนที่ ($\bar{X} = 2.05$) อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ ($\bar{X} = 2.08$) ทำเนียบนาม ($\bar{X} = 2.09$)
อักษรานุกรมชีวประวัติ ($\bar{X} = 2.10$) สาระสังเขป ($\bar{X} = 2.43$) วารสารบันเทิงภาษา
อังกฤษ ($\bar{X} = 2.51$) สารานุกรม ($\bar{X} = 2.54$)

4. ปัญหาในการใช้ห้องสมุด

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้บริการต่าง ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จำนวน
สิ่งพิมพ์ของหนังสือสำรองที่ให้ยืมแต่ละครั้งน้อยไป ($\bar{X} = 3.84$) ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือ
สำรองสั้นไป ($\bar{X} = 4.15$) เครื่องถ่ายเอกสารมีจำนวนน้อยไป ($\bar{X} = 3.90$) ปัญหาอื่น ๆ
เกี่ยวกับการใช้บริการที่นิสิตประสบ คือ ด้านผู้ให้บริการถ่ายเอกสาร ซึ่งไม่ค่อยเต็มใจให้บริการ

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หนังสืออ้างอิงเฉพาะสาขาวิชามีน้อย ($\bar{X} = 3.67$) หนังสือทั่วไปชื่อเรื่องที่ต้องการไม่มีในท้องสมุด ($\bar{X} = 3.62$) หนังสือทั่วไปเล่มใหม่นำออกบริการช้า ($\bar{X} = 3.64$) หนังสือทั่วไปชื่อเรื่องที่ต้องการมีน้อยฉบับ ($\bar{X} = 3.83$) นวนิยาย เรื่องสั้นชำรุด ฉีกขาด ($\bar{X} = 3.64$) นวนิยาย เรื่องสั้น เล่มใหม่ ๆ ออกให้บริการช้า ($\bar{X} = 3.92$) ซึ่งตรงกับแนวเหตุผลที่ตั้งไว้ว่า ผู้ใช้ประสบปัญหาด้านจำนวนวัสดุการอ่าน

ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ พัดลมมีไม่เพียงพอในบริเวณชั้น 2 ($\bar{X} = 4.45$) เครื่องปรับอากาศไม่เย็นพอในบริเวณชั้น 2 ($\bar{X} = 4.46$) ซึ่งตรงกับแนวเหตุผลที่ตั้งไว้ว่า ผู้ใช้ประสบปัญหาด้านอาคารสถานที่

ปัญหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ รูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ของท้องสมุดในปัจจุบัน ยังไม่สามารถทำให้ผู้ใช้ทราบว่าท้องสมุดมีบริการอะไรบ้าง ($\bar{X} = 3.67$) ซึ่งตรงกับแนวเหตุผลที่ตั้งไว้ว่า ผู้ใช้ประสบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์

สรุปปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่นิสิตทั้งหมดประสบ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ และปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์ ซึ่งปัญหาทั้ง 2 ประเด็นนี้ล้วนสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่นิสิตเสนอมาในเรื่องดังกล่าว เป็นจำนวนมาก เช่นกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลนี้ ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์และแนวเหตุผลของการวิจัย โดยบรรยายเปรียบเทียบข้อค้นพบกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตคณะที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ นิสิตคณะเกษตร ทั้งนี้เพราะ นิสิตคณะนี้มีจำนวนมากที่สุดที่มาศึกษา ณ วิทยาเขตกำแพงแสน

2. สภาพการใช้ห้องสมุด

ผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตจำนวนสูงสุดเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา หาญพล (2519); ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); วนิดา จินตนาบุรรัตน์ (2523); จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525); สมทรง แจ้งเดชา (ทะยิเจ๊ะมะ) (2528); สมศรี กิรติวุฒิกุล (2528) และ Elliott (1977: 2391-A) พบว่า นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละมากกว่า 1 ครั้ง มีสาเหตุที่สำคัญ คือ 1) นิสิตเกือบทั้งหมดที่มาศึกษา ณ วิทยาเขตกำแพงแสนเข้าพักหอพักของมหาวิทยาลัย จึงสะดวกที่จะเข้าใช้ห้องสมุดซึ่งอยู่ไม่ไกลจากหอพัก โดยถือว่าห้องสมุดเป็นแหล่งนันทนาการแหล่งหนึ่ง 2) เป็นที่อ่านหนังสือโดยเฉพาะตอนใกล้สอบ 3) เป็นแหล่งค้นคว้าเพื่อประกอบการทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย เนื่องจากตามคณะต่าง ๆ ไม่มีห้องสมุดคณะสำหรับการค้นคว้า และ 4) ห้องสมุดตั้งอยู่ใกล้กับตึกศูนย์เรียนรวม ซึ่งเป็นตึกเรียนที่คณะต่าง ๆ ใช้เรียนร่วมกัน โดยเฉพาะห้องเรียนกลุ่มใหญ่ ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่หนึ่งเพื่อการหยุดพักระหว่างชั่วโมงเรียน จากการที่ห้องสมุดเปิดบริการถึงเวลา 21.00 น. จึงมีผลทำให้นิสิตส่วนใหญ่มีเวลาเข้าห้องสมุดเพื่อทบทวนบทเรียน ทำการบ้าน อ่านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด เพราะที่หอพักมีแมลงรบกวนมาก และห้องพักแต่ละห้องมีนิสิตพักรวมกันประมาณ 4-5 คน จึงไม่สงบพอจะทบทวนบทเรียน ซึ่งจากผลการวิจัย อาจไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mann (1974: 128) ที่ว่า นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใช้เวลาหลายชั่วโมงในการทำงานในห้องทดลอง และชอบทำงานที่หอพัก ที่พัก มากกว่าในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย จากสภาพที่นิสิตเข้าใช้ห้องสมุดมากเช่นนี้ ห้องสมุดจึงควรให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนิสิต

วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนิสิตจำนวนมากที่สุด คือ เพื่อใช้วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ รองลงมา คือ ใช้หนังสือทั่วไปที่มีในห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา หาญพล (2519); สุภาภรณ์ สังข์ศรี (2522); สมภพ ถาวรยิ่ง (2528) และ สมศรี กิรติวุฒิกุล (2528) ซึ่งต่างก็พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่มีในห้องสมุด จึงสะท้อนให้เห็นว่าหน้าที่หนึ่งของการบริการของห้องสมุด คือ จัดหาหนังสือตำราในทุก โปรแกรมที่มีการสอน

ในมหาวิทยาลัย บางชื่อควรมีหลายฉบับในห้องสมุด เพื่อให้สะดวกคือนักศึกษาที่มาใช้ (Ugonna 1983: 126) สาเหตุสำคัญที่ทำให้นิสิตใช้วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์มาก เพราะนิสิตต้องพักผ่อนพักกายในมหาวิทยาลัย และชุมชนข้างเคียงก็ไม่มีแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ การเข้าใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านสิ่งพิมพ์ดังกล่าวย่อมเป็นหนทางหนึ่งที่ดีกว่า ซึ่งให้ทั้งข่าวทันโลก ทันเหตุการณ์ ความบันเทิง และความรู้ ปัจจุบันห้องสมุดได้ให้การสนับสนุนการอ่านนิตยสารบันเทิงที่มีราคาแพง เช่น แพรว ดิฉัน เป็นต้น โดยการบอกรับเพื่อบริการภายในห้องสมุด ส่วนปัญหาด้านหนังสือพิมพ์ซึ่งมีจำนวนน้อยฉบับในแต่ละชื่อนั้น ห้องสมุดควรจะได้แก้ไขด้วย

สาเหตุสำคัญที่ทำให้นิสิตเข้าใช้ห้องสมุดน้อย คือ ชอบใช้หนังสือส่วนตัว และทรัพยากรห้องสมุดที่มีไม่ตรงกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rzasz and Moriarty (1970: 403-409) และ Elliott (1977: 2391-A) ที่พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีกว่าร้อยละ 50 ใช้ตำราส่วนตัวในการทำการบ้าน ส่วนสาเหตุที่ทรัพยากรห้องสมุดที่มีไม่ตรงกับความต้องการนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Emdad and Rogers (1978: 449-455) และ Ashoor (1979: 4567-A) ที่ว่า ทรัพยากรของห้องสมุดยังไม่เป็นที่พอใจของผู้ใช้และไม่สนองความต้องการของนักศึกษา จากงานวิจัยของ รัตนา กระแสชัย (2525) และ สมศรี กิรติวุฒิกุล (2528) พบว่า หนังสือตำราเรียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีไม่เพียงพอสำหรับการค้นคว้า และวารสารฉบับที่ต้องการไม่มีและไม่มีครบในห้องสมุด ซึ่งสาเหตุที่ทรัพยากรห้องสมุดที่มีไม่ตรงกับความต้องการของนิสิตนั้น อาจเป็นเพราะนโยบายการจัดการศึกษาของทั้งวิทยาเขตบางเขนและกำแพงแสน ด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์นั้น ไม่ได้ระบุให้แน่ชัดว่าจะให้วิทยาเขตแห่งใด เน้นวิชาการเกษตร ซึ่งจะเห็นได้จากการขนย้ายนิสิตให้ไปศึกษาที่วิทยาเขตกำแพงแสนในระยะเริ่มแรก ได้ขนย้ายนิสิตสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์และบริการธุรกิจไปด้วยเช่นกัน เพราะเห็นว่าสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรเกี่ยวข้องกับวิชาการเกษตร ต่อมาอีก 1 ปี ได้ขนย้ายนิสิตสาขาวิชานี้กลับมาศึกษาที่วิทยาเขตบางเขนเช่นเดิม โดยให้เหตุผลว่า นิสิตสาขาวิชานี้สามารถเรียนวิชาพื้นฐานทางการเกษตรที่วิทยาเขตบางเขนได้จากสาเหตุนี้อย่อมมีผลกระทบต่อห้องสมุดในด้านการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดที่จะสนองความต้องการตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย หากนโยบายการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไม่มีความแน่นอนเช่นนี้ ย่อมมีผลกระทบต่อห้องสมุดในด้านการจัดหาทรัพยากรเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้

นิสิตส่วนใหญ่รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดจากการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); วนิดา จินตนาอนุรัตน์ (2523) และ สมศรี กิรติภูมิกุล (2528) อาจเป็นเพราะนิสิตส่วนใหญ่เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามาก่อน จึงทำให้สามารถใช้ห้องสมุดด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องถามผู้ใด นอกจากนี้จากการเข้าใช้ห้องสมุดบ่อย ๆ นิสิตได้มีโอกาสใช้คู่มือช่วยค้นต่าง ๆ เช่น บัตรรายการ หรือค้นหาหนังสือบนชั้นบ่อย ๆ จะทำให้นิสิตใช้ห้องสมุดเป็น เช่นกัน โดยที่นิสิตไม่จำเป็นต้องใช้บริการปฐมนิเทศแนะนำการใช้ห้องสมุดแก่นิสิตใหม่ หากห้องสมุดต้องการให้นิสิตรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดจากการปฐมนิเทศแนะนำการใช้ห้องสมุดแก่นิสิตใหม่ที่ห้องสมุดจัดทำ ห้องสมุดควรจะได้ปรับปรุงวิธีการปฐมนิเทศ โดยการนำชมห้องสมุดและแจกคู่มือการใช้ห้องสมุดด้วย

บริการที่นิสิตเคยใช้ในระดั้มาก ได้แก่ บริการถ่ายเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดดา โกวิทวาทิ (2531) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดอาจมีสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอกับการใช้ของนิสิต ซึ่งพบจากปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ที่ว่า จำนวนฉบับที่มีน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้ และนิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรจัดหาสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทั้งจำนวนและชื่อเรื่อง และสาเหตุที่นิสิตใช้บริการประเภทนี้มาก อาจเป็นเพราะ ที่วิทยาเขตกำแพงแสนมีแหล่งถ่ายเอกสารเพียง 2 แห่ง คือ ที่ร้านสหกรณ์ของมหาวิทยาลัย และที่ห้องสมุด แต่นิสิตส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดทุกวัน จึงสะดวกต่อการใช้บริการถ่ายเอกสารมากกว่าที่ร้านสหกรณ์ และที่ห้องสมุด เป็นสถานที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์หลายประเภทที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้า และสิ่งพิมพ์บางประเภทห้องสมุดไม่อนุญาตให้ยืมออก เช่น วารสารเย็บเล่ม หนังสืออ้างอิง ซึ่งมีข้อมูลที่ผู้ใช้ต้องการ จึงต้องใช้บริการถ่ายเอกสารที่ห้องสมุด จึงเห็นว่า ห้องสมุดควรให้ความสนใจในเรื่องปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการประเภทนี้ให้มากกว่าเดิม เพราะบริการนี้เป็นบริการหนึ่งที่ช่วยเสริมให้การใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของนิสิตเป็นไปอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น (Whitestone 1977: 91-92)

ส่วนบริการที่นิสิตใช้ในระดั้มากรองจากบริการถ่ายเอกสาร คือ บริการจ่าย-รับ ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); จิฤติ

บึงตระกุล (2521); วนิตา จินตนาบุตรณ์ (2523); จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525); วรณช
 เดียวตระกุล (2525); สมทรง แจ้งเตชา (ทะยี่เจ้ะมะ) (2528); สมศรี กิระดิวิฎกุล
 (2528); ชนิตดา โกวิทวที (2531) สาเหตุที่นิสิตนิยมใช้บริการจ่าย-รับในระดับมาก อาจ
 เป็นเพราะพื้นที่สำหรับนั่งอ่านของห้องสมุดใช้ได้เต็มที่ในบริเวณชั้น 1 เมื่อมีนิสิตเข้าใช้มาก
 โดยเฉพาะในเวลากลางคืน ที่นั่งอ่านจะไม่เพียงพอ เมื่อนิสิตจะใช้พื้นที่บริเวณชั้น 2 เพื่อ
 การอ่านสิ่งพิมพ์ ในบริเวณชั้น 2 ก็มีปัญหาเครื่องปรับอากาศไม่เย็นพอ และมีพัดลมไม่
 เพียงพอ นิสิตจึงอาจแก้ปัญหาในเรื่องที่นั่งอ่านโดยการใช้บริการจ่าย-รับแทน จึงทำให้
 มีการใช้บริการประเภทนี้ในระดับมาก

สาเหตุที่นิสิตกลุ่มใหญ่ไม่ใช้บริการบางอย่าง เช่น บริการถ่ายหน้าสารบัญ
 วารสารวิชาการฉบับล่าสุด บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการรายชื้อหนังสือใหม่
 บริการสนเทศ นิสิตให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้บริการเหล่านั้น อาจเป็นเพราะ
 นิสิตส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการอ่านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อการใช้บริการถ่ายเอกสาร และ
 เพื่อบริการยืม-คืน และสาเหตุรองลงมาที่ทำให้นิสิตส่วนใหญ่ไม่ใช้บริการบางอย่าง คือ นิสิต
 ไม่ทราบวิธีการขอรับบริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดมี แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดคงจะขาด
 การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการจัดการบริการและวิธีการขอรับบริการต่าง ๆ ถึงแม้ว่าห้องสมุดจะ
 ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยในการจัดการปฐมนิเทศแก่นิสิตที่เพิ่งย้ายมาศึกษาที่วิทยา เขตกำแพงแสน
 ทุกภาคต้นก็ตาม แต่ก็มีนิสิตจำนวนน้อยที่เข้ารับฟังการปฐมนิเทศ และในปัจจุบันห้องสมุด
 วิทยาเขตกำแพงแสนยังไม่มีคู่มือการใช้ห้องสมุด เพื่อเป็นข้อมูลในการแนะนำการใช้ห้องสมุด
 เบื้องต้นแก่นิสิต ด้านคณาจารย์ที่สอนวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนมาก
 ไม่เห็นความสำคัญของการแนะนำวิธีใช้ห้องสมุดที่จะทำให้ นิสิตรู้จักใช้ห้องสมุดด้วยตัวเอง จึง
 ทำให้นิสิตส่วนใหญ่ขาดทักษะในการใช้ห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ทั้งนี้
 อาจเป็นเพราะนิสิตส่วนใหญ่อยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย จึงเข้าห้องสมุดเพื่อติดตามข่าวสาร
 ประจำวันจากหนังสือพิมพ์ และนิสิตก็มีความคุ้นเคยกับภาษาของตนมากกว่าหนังสือพิมพ์-
 ภาษาอังกฤษ สิ่งพิมพ์ที่ใช้อย่างรองลงมา คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
 วนิตา จินตนาบุตรณ์ (2523) และ สมศรี กิระดิวิฎกุล (2528) ที่พบว่า นักศึกษานิยมใช้

หนังสือภาษาไทยมากที่สุด อาจเป็นเพราะมีความคุ้นเคยกับภาษาของตนมากกว่าภาษาต่างประเทศ และปัจจุบันการผลิตตำราเรียนเป็นภาษาไทยก็มีจำนวนมากขึ้นด้วย

สาเหตุที่นิสิตส่วนใหญ่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ วัสดุการอ่าน บางประเภท เพราะไม่มีความจำเป็นต้องใช้ เนื่องจากสิ่งพิมพ์บางประเภทเป็นสิ่งพิมพ์สำหรับผู้ใช้นิเทศศึกษาเท่านั้น หรือผู้ใช้อาจไม่ทราบว่าห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์ประเภทนั้น ๆ หรืออาจไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของสิ่งพิมพ์ประเภทนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดมีไม่ตรงกับความต้องการของนิสิตเป็นส่วนใหญ่ และอีกสาเหตุหนึ่งอาจมาจากการไม่ได้เรียนวิชาการใช้ห้องสมุด สาเหตुरองลงมาที่นิสิตไม่ใช่สิ่งพิมพ์ วัสดุการอ่านบางประเภท คือ ไม่ทราบวิธีใช้ อาจเป็นเพราะขาดการแนะนำการใช้ห้องสมุดอย่างเป็นทางการ การไม่นิยมใช้บริการสนเทศ และการรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าการถามบรรณารักษ์

ความต้องการในการใช้ห้องสมุด

บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดที่นิสิตต้องการในระดับมากนั้น พบว่า สอดคล้องกับสภาพการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด คือ นิสิตมีความต้องการในบริการถ่ายเอกสาร และบริการจ่าย-รับ ในระดับมาก และนิสิตก็ใช้บริการทั้งสองประเภทในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตดา โกวิทวิ (2531) และบริการสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น น้ำดื่ม ห้องสุขา ก็เป็นบริการอีกประเภทหนึ่งที่นิสิตต้องการในระดับมากเช่นกัน

บริการที่นิสิตต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้นในระดับมาก ได้แก่ จัดซื้อหนังสือตามคำแนะนำ บริการฉายเทปโทรทัศน์เรื่องที่นำเสนอ จัดนิทรรศการเรื่องราวใหม่ ๆ ที่กำลังเป็นที่สนใจ ขยายเวลาเปิดทำการห้องสมุด จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่านิสิตมีความสนใจในการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด เช่น บริการฉายเทปโทรทัศน์ จัดนิทรรศการเรื่องราวใหม่ ๆ ที่กำลังเป็นที่สนใจ ขยายเวลาเปิดทำการ ซึ่งล้วนเป็นบริการที่จะสนองความรู้ และความบันเทิงแก่นิสิตซึ่งพักอยู่ในหอพัก จึงไม่มีแหล่งพักผ่อนที่อื่นใด การจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุดอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาสาเหตุการไม่ใช้บริการ และสิ่งพิมพ์ วัสดุการอ่านอื่น ๆ ในคู่มือการใช้ห้องสมุดควรมีการแนะนำการใช้บริการต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอีกทางหนึ่งด้วย

สิ่งพิมพ์และวัสดุการอ่านที่นิสิตต้องการในระดับมาก คือ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย และหนังสือทั่วไปภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของห้องสมุด คือ นิสิตใช้สิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ประเภทในระดับมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตดา โกวิทวที (2531) ที่พบว่า นิสิตใช้หนังสือทั่วไปภาษาไทยและหนังสือพิมพ์ภาษาไทยในระดับมากเช่นกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุด

บริการหนังสือสำรอง ที่พบว่า จำนวนสิ่งพิมพ์ที่มีให้ยืมน้อย และระยะเวลาที่ให้ยืมสั้นไป อาจมาจากนโยบายการจัดหาที่ปกติซื้อสิ่งพิมพ์สำหรับวิชาเขตกำแพงแสนเพียง 1 ฉบับเท่านั้น แต่หนังสือสำรองเป็นสิ่งพิมพ์ที่นิสิตต้องการใช้มาก จึงทำให้นิสิตต้องรอคิวเมื่อยืมได้ก็ต้องคืนเร็ว ซึ่งนิสิตให้ข้อเสนอแนะว่าควรขยายเวลายืม

บริการถ่ายเอกสาร พบว่า เครื่องถ่ายเอกสารมีจำนวนน้อยไปในระดับมาก เพราะบริการถ่ายเอกสารเป็นบริการที่มีการใช้ในระดับมากกว่าทุกบริการที่มีในห้องสมุด จึงทำให้นิสิตต้องรอนาน ปัจจุบันห้องสมุดมีเครื่องถ่ายเอกสารเพียง 2 เครื่อง ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนเครื่องถ่ายเอกสาร เพื่อสนองความต้องการของนิสิตได้อย่างเพียงพอ

บริการเย็บเล่ม เช่น บริการเย็บเล่มรายงาน พบว่า ค่าบริการเย็บเล่มแพงไป อาจเป็นเพราะนิสิตเห็นว่า การเข้ารูปเล่มยังทำได้ไม่ดี และไม่มีรูปแบบให้เลือกมาก ไม่เหมาะกับราคา

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ พบว่า หนังสือชื่อเรื่องที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด หรือมีน้อยฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ว่า นิสิตประสบปัญหาด้านจำนวนวัสดุการอ่าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา ทาญพล (2519); ผลิวัลย์ รongสวัสดิ์ (2520); ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); จิฤติ บึงตระกูล (2521); สุภาภรณ์ สังข์ศรี (2522); วนิตา จินคนานูรัตน์ (2523); รัตนา กระแสชัย (2525); วรณช เตียวตระกูล (2525); ประภาวดี สิบสนธิ์ (2527: 89); สมภพ ถาวรวงษ์ (2529); สมศรี กิระดิฐกุล (2528); ชนิตดา โกวิทวที (2531) และ Mann (1974: 140-142) พบว่า ห้องสมุดแต่ละแห่งมีสิ่งพิมพ์น้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาเขตกำแพงแสน ที่ว่า ห้องสมุดแก้ปัญหาหนังสือมีน้อยฉบับ โดยจัดทำเป็นหนังสือสำรองสำหรับสิ่งพิมพ์ที่มีการใช้มาก ในปัจจุบันห้องสมุด

วิทยาเขตกำแพงแสน มีหนังสือทั้งหมด 30,988 เล่ม หากเฉลี่ยจำนวนเล่มต่อนิสิต 1 คน แล้ว พบว่านิสิต 1 คน มีหนังสือสำหรับการค้นคว้าเพียงคนละ 23 เล่ม ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทย พ.ศ. 2529 ที่ระบุว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรมีหนังสือสำหรับการค้นคว้า 50 เล่มต่อจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรี 1 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย 2529: 13) ซึ่งนิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ว่า ห้องสมุดควรจัดหาสิ่งพิมพ์เพิ่มมากขึ้นทั้งจำนวน ชื่อเรื่อง และฉบับ จัดซื้อสิ่งพิมพ์ที่มี เนื้อหาทันสมัยและตรงกับความต้องการของผู้ใช้

ปัญหาด้านการใช้สิ่งพิมพ์อีกประการ คือ หนังสือเล่มใหม่ ๆ นำออกบริการช้า อาจเป็นเพราะ ขั้นตอนการจัดหา การวิเคราะห์เลขหมู่ และทำบัตรรายการ ต้องจัดทำที่สำนักหอสมุด วิทยาเขตบางเขน กว่าจะเสร็จขั้นตอน และสามารถขนย้ายตัวเล่มไปยังห้องสมุดวิทยาเขตกำแพงแสน ต้องใช้เวลานาน การขนย้ายสิ่งพิมพ์กระทำทุก ๆ วัน โดยส่งไปกับรถรับ-ส่งสาร ซึ่งวิ่งไปมาระหว่างสองวิทยาเขต ในแต่ละวันจะขนย้ายได้ไม่มาก จึงเกิดปัญหาการคั่งค้างของสิ่งพิมพ์เพื่อรอส่ง ห้องสมุดได้แก้ปัญหาเป็นครั้งคราวโดยขอรถของกองยานพาหนะ เพื่อจัดส่งสิ่งพิมพ์ที่คั่งค้าง

ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ที่พบในระดับมาก คือ เครื่องปรับอากาศไม่เย็นพอ ในบริเวณชั้น 2 ซึ่งสอดคล้องกับแนวเหตุที่ว่า นิสิตประสบปัญหาด้านอาคารสถานที่ สาเหตุเนื่องจากปัจจุบันห้องสมุดมีเครื่องปรับอากาศทำความเย็นได้เฉพาะบริเวณชั้น 1 ส่วนบริเวณชั้น 2 ใช้พัดลมแทน พัดลมบริเวณชั้น 2 มีเพียง 2 เครื่อง จึงไม่เพียงพอ ห้องสมุดควรปรับปรุงให้มีเครื่องปรับอากาศให้เย็นทั่วถึง เพื่อช่วยขยายผู้อ่านไปสู่บริเวณชั้น 2 เนื่องจากบริเวณที่นั่งอ่านชั้น 1 มีผู้ใช้หนาแน่น ทำให้มีเสียงดัง และนิสิตจะได้รู้จักใช้สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เช่น วารสารเย็บเล่ม เป็นต้น ที่อยู่ในบริเวณชั้น 2 ด้วย

การประชาสัมพันธ์พบว่า รูปแบบและวิธีการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดในปัจจุบัน เช่น การปิดประกาศ การนำชมห้องสมุดตามความต้องการของผู้ใช้เป็นกลุ่ม ๆ การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดแก่นิสิตใหม่ ยังไม่สามารถทำให้ผู้ใช้ทราบว่า ห้องสมุดมีบริการอะไรบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับแนวเหตุที่ผลว่า นิสิตประสบปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ashoor (1979: 4567-A) ที่พบว่า การขาดประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ ทำให้บริการของห้องสมุดไม่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้

เพียงพอ และเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เช่น จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด ทำจดหมายข่าว ทำแผ่นป้ายประกาศ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วณิดา จินตนาอนุรัตน์ (2523) ที่พบว่า ควรปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ในห้องสมุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัย

1.1 มหาวิทยาลัยควรกำหนดในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้วิชาการใช้ห้องสมุด เป็นวิชาบังคับพื้นฐานสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ของทุกคณะ เพื่อให้นิสิตรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดได้อย่างถูกต้อง และยังทำให้นิสิตได้ทราบว่าห้องสมุดมีบริการอะไรบ้าง

1.2 มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ของห้องสมุด โดยการติดตั้งเครื่องปรับอากาศในบริเวณชั้น 2 สร้างที่ทำการของคณะศึกษาศาสตร์เป็นของตนเอง เพื่อขยายพื้นที่ของห้องสมุด ซึ่งนิสิตระบุว่า เป็นปัญหาที่ทำให้ห้องสมุดคับแคบ

2. ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

2.1 ด้านทรัพยากรห้องสมุด สิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ต้องการใช้ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก เช่น หนังสือพิมพ์ภาษาไทย หนังสือทั่วไปภาษาไทย วารสารบันเทิงภาษาไทย หนังสือทั่วไปภาษาอังกฤษ วารสารวิชาการภาษาไทย สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ ฯลฯ ห้องสมุดควรจัดหาทรัพยากรเหล่านี้ให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านขอบเขตของเนื้อหาวิชาและจำนวน สำหรับทรัพยากรบางประเภทที่มีการใช้น้อยหรือไม่เคยมีการใช้เลย เช่น ไมโครฟิล์ม สารระสังเขป สารานุกรม ฯลฯ ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบว่า ห้องสมุดได้จัดทามาบริการเช่นกัน มีวิธีใช้สิ่งพิมพ์เหล่านั้นอย่างไร และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้น้อยเพียงใด

2.2 ด้านอาคารสถานที่ ควรมีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศในบริเวณชั้น 2 เพิ่มจำนวนหลอดไฟบริเวณชั้น 2 เพิ่มที่นั่งอ่านและจัดแยกเป็นสัดส่วน

2.3 ด้านบุคลากร ควรให้บุคลากรได้มีโอกาสอบรมหาความรู้เพิ่มเติม และพยายามหาตำแหน่งบรรจุเป็นลูกจ้างประจำ ข้าราชการ เพื่อจะได้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอ เนื่องจากจำนวนผู้ใช้และทรัพยากรเพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันห้องสมุดมีบุคลากรไม่เพียงพอ บรรณารักษ์ต้องรับผิดชอบงานบริหารงานสอน รวมทั้งการบริการผู้ใช้ ส่วนเจ้าหน้าที่แทบทุกคนต้องทำงานล่วงเวลา ทำให้เกิดความเครียดในการทำงาน เป็นสาเหตุให้ใช้อารมณ์กับผู้ใช้ในบางครั้ง

2.4 ด้านงานบริการ บริการที่นิสิตต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้นจากบริการที่ห้องสมุดมีอยู่ ได้แก่ บริการจัดซื้อหนังสือตามคำแนะนำ บริการฉายเทปโทรทัศน์เรื่องน่าสนใจ จัดนิทรรศการเรื่องราวใหม่ ๆ ที่กำลังเป็นที่สนใจอย่างสม่ำเสมอ ขยายเวลาเปิดทำการห้องสมุด จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด จัดทำคู่มือแนะนำการใช้หนังสืออ้างอิง บางประเภท ห้องสมุดควรจัดบริการเหล่านี้เพิ่มขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้

2.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงงานบริการ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ห้องสมุดได้จัดทำและจัดหาโดยวิธีต่าง ๆ เช่น จัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด การมิตป้ายประกาศต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้ทราบ จัดอบรมแก่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในงานห้องสมุด และห้องสมุดควรปรับปรุงวิธีการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดแก่นิสิตใหม่ โดยการนำชมห้องสมุดพร้อมแจกคู่มือการใช้ห้องสมุดด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้บริการของอาจารย์และข้าราชการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
2. ควรสำรวจการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในแต่ละสาขาวิชา เพื่อทราบถึงความต้องการและความเพียงพอของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหาและปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุด

ข้อจำกัดของการวิจัย

ช่วงเวลาที่แจกแบบสอบถาม มหาวิทยาลัยได้ทำการปิดภาค เนื่องจากมีงาน
วัน เกษตรแห่งชาติในระหว่างวันที่ 30 มกราคม 2531 - 5 กุมภาพันธ์ 2531 จึงทำให้มีสิด
ตอบแบบสอบถามได้ไม่เต็มที่ แบบสอบถามที่ได้รับคืนจึงต่ำกว่าที่คาดไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย